

Bericht van het land (Lotte, interview door Eva op 26 april)

De dagen worden iets warmer, maar de nachten blijven nog steeds heel koud. Dat zie je terug in de groei van de planten. Normaal gesproken was het bijvoorbeeld zo: als de raapsteeltjes uit de kas op waren, dan waren de rapstelen buiten op het land net groot genoeg en konden we mooi doorgaan met de oogst. Maar hoewel ze op tijd gezaaid zijn, zijn ze nu nog niet zo ver. En je ziet het ook aan de andere planten: als het heel koud is, verkleuren ze, dan worden de bladeren een beetje paars. Dat betekent dat ze niet zoveel voedingsstoffen kunnen opnemen, het ligt eigenlijk stil. Zodra het warmer wordt komt dat dan wel weer goed, maar ze hebben daardoor wel een achterstand.

Om de ergste vorst tegen te houden hebben we alles afgedekt met doeken. Dat werkt overigens niet alleen tegen de kou, maar ook tegen de vraat door hazen en reeën. Daar merken we ook aan dat het koud is. Elders groeit door de kou ook niet genoeg eten voor de dieren dus die komen dan naar onze slakropjes. We hebben een nacht wel eens wat doeken weggelaten, maar als je de volgende dag terugkomt kan er een heel bed afgegeten zijn - zo snel gaat dat.

Tineke heeft vandaag schorseneren gezaaid. De laatste keer was in 2007. Die in het pakket zaten van de winter, waren aangekocht. Je teelt schorseneren een beetje anders. Net als bij aardappels maak je ruggen van grond en daarbovenop zaai je de schorseneren, zodat je mooie lange wortels krijgt.

En vandaag was het ook weer een leuke dag omdat we de aardappelen gepoot hebben. Dat is altijd Jelle z'n mooie klus. Hij zit dan op de trekker, en dan zitten er twee mensen achterop de pootmachine. Die moeten de pootaardappelen in een soort ronddraaiend bandje leggen en steeds zorgen dat er in elk vakje een aardappel zit. Jelle wil zo snel mogelijk rijden, want dan krijg je mooie rechte ruggen, maar dat betekent voor wie achterop zitten dat die heel snel die pootaardappelen in die vakjes moeten gooien. Per keer dat je heen en weer

rijdt maak je twee ruggen. Ieder gooit aardappels in de vakjes voor 1 rug.

We zoeken er altijd een mooie dag voor uit, uit de zaaikalender van Maria Thun. Vandaag was het een worteldag, zoals dat heet. Dat betekent dat de maan voor een sterrenbeeld staat met een aardeteken. Dat is een mooie dag om knol- of wortelgewassen zoals aardappels te potten. En ook de schorseneren dus vandaag, omdat dat een wortelgewas is. De wortelontwikkeling van de plant wordt dan gestimuleerd.

Het was ook een mooie eerste werkdag voor onze nieuwe stagiaire. Ze heet Lisa, net als een stagiaire van twee jaar geleden. Zij doet de voltijdopleiding Warmonderhof en blijft een half jaar hier wonen en werken. Dit jaar hebben we twee stagiaires. Liesbeth, van de deeltijd opleiding, is hier al sinds februari. Dus het seizoen is al weer echt begonnen.

Met het komen van de nieuwe mensen vertrekken er ook een paar. Morgen nemen we afscheid van Kiki en Marloe, en dat is heel jammer, we gaan ze heel erg missen. Ze hebben wel een mooie nieuwe plek gevonden: ze kunnen bij de tuinbouw op de Warmonderhof aan de slag. Verderop in de nieuwsbrief lezen jullie nog een afscheidsgroet van hen beiden.

Verder nog wat over de mechanisatie avonturen hier.

We hebben afgelopen winter wat machines opgeknapt, zoals Tineke vorige keer al vertelde. De plantmachine hadden we al uitgeprobeerd. Dat ging prima. Nu heb ik vorige week ook het twee-rijige schoffeltuig uitgeprobeerd, en die bleek ook heel goed te werken, dus daar ben ik heel blij mee.

Om een voorbeeld te geven: als je een bed met de hand zou schoffelen ben je daar ongeveer een half uur, drie kwartier mee bezig als je een beetje snel bent. En met het schoffeltuig doen we in een uur vijftien bedden, zij het dan wel met zijn tweeën. Bovendien is het heel leuk om te doen. De een rijdt met de trekker en de ander zit achterop en die stuurt de schoffel, en dan moet je de combinatie hebben van de juiste snelheid en goed stu-

ren, zodat je de plantjes niet omschoffelt. Dan heb je een heel mooi resultaat. Op zo'n mooie droge dag zoals vorige week droogt gelijk voor je ogen dat onkruid op, dan kun je het gewoon laten liggen.

Dat schoffelen doen we om zowel het onkruid kwijt te raken als ook om de toplaag los te maken zodat er meer lucht, eer zuurstof in kan en de bodem zodoende meer voedingsstoffen beschikbaar kan maken voor de planten. In de biologische landbouw zeg je ook wel dat schoffelen een soort bemesten is.

Een ander nieuw foefje dat we hier hebben staan is de Geohobel, dat is Oostenrijks voor een grondschaaf. We hebben een voorkeur voor de Oostenrijkse naam en hebben het ook al over 'hobelen', als werkwoord.

De Geohobel hebben we als demonstratiemodel te leen van de fabrikant om uit te proberen of het een apparaat is dat bij ons past.

We zoeken een manier om wat vaker en wat langer groenbemesters op het land te kunnen laten staan. En bovendien om de bodem wat minder te hoeven bewerken en daardoor wat minder te laten uitdrogen. Tot vorig jaar hadden we het systeem waarbij je best veel over het land moet rijden zolang er geen teeltgewas op groeit. Je gooit de grond dan om met een schijveneg, zodat de gewasresten kunnen verteren. Dat moet je een aantal malen doen, zeg drie à vier keer met een week ertussen, voordat het voldoende verteerd is. Dat is best een lang proces en in die tijd kunnen voedingsstoffen uitspoelen. In de zomer stuift het ook behoorlijk, de bodem droogt snel uit. Ook dat willen we liever voorkomen, zeker omdat het toch al steeds droger wordt.

Die Geohobel is een schaaf die heel ondiep, 3-5 cm, een groenbemester van zijn worteltje afsnijdt en wat hij afgesneden heeft weer een beetje aanrolt. Daarmee verlies je zo min mogelijk vocht. Tot nu toe lijkt dat mooi te werken voor ons, maar het is nog een beetje zoeken. Omdat hij zo ondiep werkt is het heel belangrijk dat het land heel vlak ligt, en dat is niet overal zo bij ons. Dat betekent dat we daar in het najaar wat meer aandacht aan moeten besteden. Maar ook op de stukken waar het niet zo vlak ligt, lijkt het tot nu toe wel mooie resultaten te geven. We zetten hem dan iets dieper. Door het seizoen heen gaan we kijken hoe het in praktijk gaat functioneren. Je wilt bijvoorbeeld niet dat de net afgeschaafde groenbemester toch weer door gaat groeien. De worteltjes moeten wel overal echt afgesneden zijn. Het is fijn om er even mee te kunnen experimenteren. In de biologische landbouw is dit met die groenbemesters een bekend thema. Leuk om groenbemesters in te zaaien, maar hoe krijgen we ze weer weg in het voor-

jaar? Ploegen is een optie, want dan keer je alles ondersteboven, maar in ons tuinbouw-beddensysteem is het niet handig om te ploegen.

Zo'n bewerking met de Geohobel zou wel eens een goed antwoord kunnen zijn op deze kwestie. Met dus als resultaat dat we meer vocht kunnen vasthouden, meer voedingsstoffen kunnen vasthouden en het percentage aan organische stof kunnen verhogen, en dat is op zandgrond wel heel belangrijk.

Het is mooi meegenomen dat we ook anderen helpen door te experimenteren, want wij zijn niet de enigen die hiermee zitten.

Van Kiki

Op onze reis door Europa dachten we soms aan waar we zouden eindigen in Nederland. En af en toe kwam dan de Oosterwaarde voorbij. Terug in Nederland had ik behoefte aan ritme en een thuis. En met een toevallige kop koffie bij Tineke werd deze zo vervuld. Al was het maar een jaar, het was wel een jaar echt thuis. Tineke, Jelle, Tanne, Lotte en Wouter wil ik graag via deze weg bedanken voor het maken van deze plek, voor de luisterende oren, de alwetende wijsheden, de lessen, de coaching, de koffie en hun sprankelende zelf.

Ik heb genoten van de schapen; het lammeren in de nog donkere ochtend zal ik niet snel vergeten, noch de ervaring van de slacht. De wegschietende reeën, de hazen die al talrijker lijken dan vorig jaar, het steenuiltje in de hoek van het veld dat je nakijkt met haar draaiend hoofd. Dat lieveheersbeestjeslarven ook kunnen bijten had ik nog nooit mee gemaakt. Of het vinden van een Doodgraver die zijn dood gevonden muis de grond in sleepte. Dit klinkt heel morbide, maar ik werd hier heel verrast en gelukkig door. Deze kevers zijn niet zo veel voorkomend in Nederland en hun gedrag is nog vreemder.

Mijn liefde voor diversiteit van leven en het waarnemen hiervan is alleen maar gevoed en toegenomen op deze mooie plek. En neem ik mee naar de volgende.

Tot de volgende keer! Kiki

Van Marloe

Voor de tweede keer neem ik afscheid van de Oosterwaarde. In 2018, toen ik als zelfbenoemd stagiaire een seizoen meedraaide, en nu, als officieel stagiaire en medewerker. Toentertijd ging ik terug, naar Amsterdam, om vervolgens met Kiki door Europa te reizen, nu om als tuinder op Warmonderhof aan de slag te gaan. Elk

vertrek is anders, maar het gemis blijft hetzelfde. Net als toen ga ik de IJssel missen, de ruisende populieren en de overvliegende kraai met het gat in zijn of haar vleugel. De boterhammen met tahin en kaas, nog warme tomaten uit de kas en de eerste slokken koffie in de zon. De vaak verrassende en interessante gesprekken, met ruimte voor diepgang, maar ook voor luchtigheid en flauwekul. Wat heb ik veel geleerd, gezien en ontdekt. Maar net als toen kijk ik er ook naar uit om naar een nieuwe plek te gaan, een verse uitdaging, een andere plek om te leren en te groeien. Ditmaal vertrek ik met nog meer kennis, liefde voor de landbouw en twee nieuwe katten. Groetjes! Marloe

P.S. De Oosterwaarde krijgt zijn schoonheid ook door de mensen die er bewegen. Grote dank naar Tineke, Jelle, Tanne, Lotte en Wouter voor hun verbinding, vertrouwen en gezelligheid.

Zakjes graag retour! Wel even glad aanleveren.

Vooral voor de nieuwe deelnemers misschien: we stellen er een eer in om zoveel mogelijk verpakkingsmateriaal te recyclen. Het kost ons een paar uur per week om alles te sorteren. We doen dit met motivatie maar dan hebben we wel netjes aangeleverde zakjes en zo nodig! Het is fijn als bijvoorbeeld eierdozen opgevouwen en opgestapeld aangeleverd worden.

En, aanleiding voor dit bericht: opgepropte zakjes zijn streng verboden! Het is al een heel karwei, het komt de kwaliteit van het zakje niet ten goede, en het voelt ook wat merkwaardig om hier onze tijd te besteden aan het uit elkaar halen van opgepropte exemplaren. Dus wees lief en respectvol naar het zakje en onze inzet ☺ en strijk het zakje even glad voor je het bij je retourspulletjes stopt! Soms zijn ze zelfs weer in de vouw gladgestreken, dat zijn de topmomentjes voor ons!

Nog even op een rijtje: zakjes, tassen, aardappel netzak-

ken, potten, deksels, eierdozen, alles graag retour. Graag alleen dezelfde maat potten. Geen potten van Hak of zo. Die moeten we dan allemaal weer naar de glasbak slepen. Ook wat de tassen betreft: graag alleen onze eigen tassen. Wel echt fijn als ze terugkomen, ze zijn duur en milieutechnisch is het pas verantwoord als ze 6x gebruikt worden. Zegt men.

Last but not least, elastiekjes hoeven niet retour. De rek gaat er een beetje uit, ze knappen dan soms bij hergebruik en dat belemmert ons teveel in het oogstritme en tempo.

We horen van veel nieuwe deelnemers dat het recyclen dat we doen, en het gebruik van papier en zo weinig mogelijk voorverpakking, erg op prijs wordt gesteld, en soms zelfs de doorslag geeft om lid te worden. Super om te horen, dus we blijven lekker sorteren.

Teeltplan mei

Volgens het teeltplan worden er de komende maand de volgende producten geleverd:

Andijvie	Appels	Bloemkool
Bosknoflook	Bospeen	Bosui
Koolrabi	Paksoi	Peultjes
Prei	Raapsteel	Rabarber
Radijs	Rucola	Sla
Spitskool	Uien	

En natuurlijk aardappelen en eieren.

Niet alle producten zijn de hele maand leverbaar. Sommige alleen in het begin, andere alleen aan het eind van de maand. De producten zijn ook in de boerderijwinkel verkrijgbaar. De boerderijwinkel is geopend op dinsdag- en vrijdagmiddag van 14 tot 18 uur en op zaterdagochtend van 10-13 uur.

Colofon: Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Oosterwaarde, Sallandsweg 6, 7431 PX Diepenveen.

Aan deze nieuwsbrief werkten mee: Eva den Hartog, Lotte Middelkoop, Kiki Muijres, Marloe Mens, Tineke Bakker, Erik Buiskool (red.).

De Oosterwaarde is een pergola-associatie (CSA) voor 240 deelnemende huishoudens in Deventer en omgeving die wekelijks een aandeel in de oogst ontvangen.

Alle producten van de Oosterwaarde dragen het Bio- en Demeter-keurmerk.

Boeren en vaste medewerkers zijn: Jelle Meindertsma, Tineke Bakker, Lotte Middelkoop, Kiki Muijres; Lisa Peetoom, Liesbeth Snijder en Marloe Mens (stagiaires), Tanne Verhulst (deelnemersadministratie)

e-mail: info@oosterwaarde.nl Website: www.oosterwaarde.nl

De Oosterwaarde is ook te vinden op Facebook met actuele foto's en berichtjes.

Facebookgroep recepten: Oosterwaarde Oogstrecepten.

Info over onze buiten-BSO zie Facebook: Buiten BSO de Oosterwaarde
of mail naar oosterwaardebso@gmail.com

